

MKE Egyesülettörténeti Fórum – ami a „Kék könyvből”^{*} kimaradt

Szerkeszti: Tömpe Péter**
Liptay György***

Fabinyi Rudolf sírjánál

TÖMPE PÉTER**

Egyesületünk centenáriumi évének talán legutolsó ünnepélyes eseménye volt alapító elnökünk sírjának felkeresése és az emlékezés virágainak elhelyezése a Fiumei úti Nemzeti Panteonban. E tisztelgő, halottak napi emlékezés *Móra László* tudománytörténésznek, egyesületünk örökös, tiszteletbeli tagjának és *Döbrönte Lászlóné*nak, a *Fabinyi* család utolsó, Budapesten élő leszármazottjának köszönhető. Kettejük ismeretsége nem véletlen: még az 1990-es évek-re nyúlik vissza, amikor *Móra László* adatokat gyűjtött a „*Fabinyi Rudolf élete és kora*” című nagyszerű könyvéhez¹. A *Fabinyi* professzor születésének 150. évfordulójára, 1999-ben megjelent, kortörténetel bővített munka ma is a legfontosabb adatforrás a Magyar Kémikusok Egyesülete alapítását és korai történetét illetően.

A felvidéki (Gömör-Szepesi) protestáns, tudós család vegyész fia az 1948. évi szabadságharc alatt, pár nappal Budavár visszafoglalását követően (1849. május 30.) született és pár hónappal az első világháború után (1920. március 7.) halt meg. Remények közt született, a reménytelenség kezdetén halt meg, egy különösen gazdag életművet hagyva ránk. Kissé méltatlanul szerény körülmények között, csendes temették el: csupán *Winkler Lajos* búcsúbeszéde és *Száhlender Lajos* nekrológja ismert, pedig alig volt olyan gyógyszerész az országban, ki nem

2. kép. *Döbrönte Lászlóné*, *Fabinyi* professzor Budapesten élő egyetlen rokona és *Tömpe Péter*, egyesületünk Intéző Bizottságának tagja, a *Fabinyi* Emlékérem tulajdonosa *Fabinyi Rudolf* sírjánál, 2007 novemberében

1. kép. *Fabinyi Rudolf* védett sírja a Nemzeti Panteon 38. parcellájában. Az eredeti síremlék a világháborúban megsérült, majd megsemmisült, az új sírkő már téves születési dátumot mutat

* Az MKE alapításának 100. évfordulójára készült kiadvány

** EGIS Gyógyszergyár Nyrt., Budapest; tompepet@t-online.hu

*** Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem

¹ *Móra László*: *Fabinyi Rudolf élete és kora (1849–1920)*. Budapest, Technika Alapítvány, 1999.

lett volna a *Than Károly – Lengyel Béla – Fabinyi Rudolf* „triumvirátus” valamelyikének tanítványa.

Fabinyi professzor nem várt halálának oka a hivatalos jelentések szerint spanyolnátha volt, de többen – a családtagok közül is – mást tartanak a gyors véget jelentő, határozatlan tünetekkel járó betegség okának: a legendárium szerint az 1919-ben Kolozsvárt elhagytni kényszerült *Fabinyi* magával hozta Budapestre az egyetem „uránium-készletét” és halálát tulajdonképpen – az akkor még ismeretlen – sugárfertőzés okozta. Ennek a legendának a megerősítése vagy cáfolata a tudománytörténészek feladata, de mindenképpen figyelemre méltó, hogy nagyon kevés adat áll rendelkezésünkre *Fabinyi Rudolf* 1914. évi közgyűlési távolmaradását, tiszteletbeli elnökké választását (visszavonulását), majd az 1918-at követő utolsó éveiről. (1918-ban ugyanis, utolsó közéleti funkciójáról, a szabadkőműves Unió páholyban viselt nagymesteri funkciójáról is lemondott.) Csak sejthetjük, hogy egy családodott, megtört hetvenéves tanár utazott (menekült) akkor – 1919-ben – a Pesten élő hírneves orvos fiához, rokonai, barátai, tanítványai egy részét a kolozsvári Házsongárdi temetőben hagyva.

Remélem, hogy szellemi örökösei, a magyar kémikusok és a magyar gyógyszerészek a folyó évben vagy 2009-ben, a százhatvanadik születésnap alkalmából megújított, méltó síremléknél emlékezhetnek *Fabinyi Rudolf*ra.